आगामी आकर्षण

[राष्ट्रिय अभिलेखालयमा जि. खा. नं. ६ को पाना नं. ४६१ मा दर्ता भई संग्रह भएको श्री ३ जङ्गवहादुरको पालाको नेपाल-भोट लडाई सम्वन्धी विवरण संकलन भएको ढड्डा ठेलीबाट उक्त विवरण क्रमशः यस 'प्राचीन नेपाल' मा प्रकाशनार्थ सर्वप्रथम त्यसमा उल्लिखित विषय पञ्जिका यहाँ दिइएको छ। उक्त ढड्डा ठेली त्यस वखतको राजनीतिक र सामाजिक दृष्टिले अति महत्त्व छ। – सं०]

पंजिका

भोट सर्कारवाट गोर्खा सर्कारमाथि विजाई विहुत गरि विथिति गर्दा अघि सम्वत् १८४५ सालमा षनि नेपाल सर्कार र भोट सर्कारको चित्त नमिली तक्रार हुन जांदा श्री ५ चीन वादशाहवाट फुटुथ्वाङ च्याङचुङ पठाई दुवै तरफको झगडा तोडी सम्वत् १८४६ साल चीनको छ्याङ–लुङ ५७ सालमा दुवै तरफको मिलाप गराइ थिति वन्देज वाधिदियाको सोहि थिति वन्देज समेत नाघि नेपालका इलाकाको भोटका दौसाधमा वक्स्या रैयतहरूलाई विजाई विहुत गर्दा भयाको वेहाराका—

१ श्री अम्वाहरूलाई वेला वेलामा गयाको र उतावाट आयाका चिट्ठीहरूका कुरा ठाउ ठावैमा छ।

२ तौक्वां २६ साल भाद्र महिनाका ११ दिन जांदा १९०३ साल ल्हासाका छितारिं सुइतारिन अम्वा २ र पोतला लामाज्यू समेत ३ जनाले लालमोहर गरि पठायाको वेहोरा— १४

३ १९०४ साल ज्येष्ठ वदि ८ रोज २ मा भयाको भोटयाहरूले व्यापार गर्न आउंदा जगात भन्सार लिन्या थिति दरवन्दीका लालमोहरका नकल--- १७

४ १९१० सालमा गोर्षा सर्कार र भोट सर्कारको षासा पट्टिको साध सिमाना सच्यायाका कागतको नकल—

५ ११ साल वैशाष वदि ३ रोजमा कुति वजारमा वन्देज भयाको कागज लेखी थाकाजगाति षासाको नेवुकुचा वा कुतिका ढेवार नेवार थकालिहरूलाई दिया कागजको नक्कल

६ श्री ५ चीन वादशाहलाई अर्जि गयाको —

१० साल पौष शुदि १५ मा अघि श्री ५ वादशाहलाई मानी रहन्याले श्री वादशाहसंग कुल गरि लडन लाग्याको रहेछ भन्या खवर सुन्दा येस वखतमा पुग्या सम्मको टहल महत गर्नु हाम्रो धर्म्म हो भनी हाम्रा मुख्य वजीट १० हजार सिपाहि र ४० टोपलाई चाहिन्या सराजाम समेत लि आउन्याछन् जहाँ लडाई गर्नु भन्या हुकुम होला उस जग्गामा गै लडन्याछन् भन्या वेहोराको

७ नाउक्या.राम सन्धरले ल्हासामा पुऱ्याउन गयाको—

८ सोही वेहोरामा भोटसंग लडाई गर्नुपर्दा भयाको— गुंथान लिस्तिमा थुमथुमका भला मानिसहरूले राजी-संग दियाको रसदको भाउ—

९ मवेस जिल्लाजिल्लामा रसदका वेहोरामा गयाको दषखतका नक्कल

१० थुमथुमका छाया थरि मुखीया घाट वुढा जिम्मा-वाल मिझार गौहं कटुवाल र कमीसंत महंत भला

आदमी छोटा वडा जागिर्‍या ढाक्रा रैति पौनिपात चारवर्ग छत्तीसै जातका नाउमा रसदतिर्न्या वेहोराका दसखतको नक्कल ।

११ धनकुटा वालुचुं तरफ टीका सायेत गरि पल्टन रवाना भयाको

१२ ···लामा लाठ साहेवलाई जान्या षरिताको मसौदाका नक्कल

१३ स्यापकुटि मुग्यासम्ममा तयार भयाका रतया थर्पुका तपसील ।

१४ सिद्ध वस्न्यात खजांचि सिद्धिमानसिं राजभंडारी जिल्ला जिल्लामा जांचि रसद उठन्या तजवोज गरीको नकल

१५ सहर काठमाडौं भर अम्बलकाले रसद तिर्न्या र सोहि रसद टिमुन्याको दाममा वुझाउदा दर भाउको तपसील

१६ चेप्गामस्यादि पश्चिम भेरिपूर्वका जम्मावाल थरि मुषिया भला आदमी कटुवाल रैयत गैन्हका नाउमा घरमा जोडपोइ मात्र भयाको वाहेक जाहानिया घर हि १ जना जागीर खान हुंदा सिपाहिकासाथ भाइ जनरल वद्रिनरसिंह कुवर राणाजीसंग पाल्पा जान्या- काम गर भन्या दसखतको नक्कल—

१७ ल्हासा कुटि केरु झुगा डिगर्चा वस्न्या १० पालाका थकाली १२ कोठीका नेवार कस्मेरी महाजन गैन्ह र ल्हासा भोट गैन्हका महाजनहरू र गुम्वामा रही धर्म गर्न्या लामाहरूले परस्पर धर्म्मपत्र लेख्याका कागजको नक्कल—

१८ थाकठेनि १२ गाउ मनोभोटमा वलवीर थकालीले जांची चन्हाई पठायाका चौरीझोवा लुलु गदाहा गैन्ह भारी वोक्न्या जनावरको

१९ ११ साल माघ शुदि ५ देखी श्री कम्याण्डर इन फिल गायेत मेजर तकका पगरीहरूलाई रोलवद्याको विस्तार

२० जंगी ऐनको विस्तार

२१ दुश्मनहरूसंग लडाई गर्दा दुश्मनका मुलुकको वाटा घाटा गाउ सहर फौजवासको थाहा नभया आपनु हुसियार रह्नैन भन्या तजवीज गरी जग्गा जग्गामा जाँचन पठाई लेखियाका वाटा घाटा गाउ सहर फौज रसद गैन्हको विस्तार

२२ कौसलमा काम कामको कमानगरी वक्सनु भयाको जम्मा वन्दी तेरीज—

२३ नेपालदेखि केरुको वाटोगरी टिगरि किल्ला जान्या

२४ काठमाडौंदेखि कुटिको वाटोगरि ल्हासा जान्या

२५ लाक्मरको वाटोगरि टिगरिजान्या

२६ षुवुनामजे गोलादेखि डीगर्चा जान्या

२७ च्यामजा गोलादेखि डीगर्चा जान्या

२८ टोपको गोलावाट डिगर्चा जान्या

२९ हटीया गोलावाट डीगर्चा जान्या

३० लापच्या गोलावाट टीगरि मैदान जान्या

३१ फलाक गोलावाट टीगरि मैदान जान्या

३२ वालुंचु दाहिनागरि डीगर्चा जान्या

३३ ऐ वाआंगरि ऐ जान्या

३४ मुस्ताङ्वाट झुगा जान्या

३५ जुमला छिनासिम्वाट ल्हासा जान्या

३६ ऐ वाट ताकलाषार जान्या

३७ ताकलाषारवाट ल्हासा जान्या

३८ षासा लापताङ्वाट झर्न्या वाटाहरूको विस्तार

३९ वाटावाटामा लंगुर भयाको विस्तार

४० सिकार्जुङ्देखि ल्हासासम्म जान्या विस्तार

४१ तातापानिदेखि पेचिन सहरसम्म जान्या वाटाको विस्तार

४२ चीनको अहेवाल भन्याको महाचीन भीत्रका नापी ज्मा

४३ मानिसको ज्मा मुलुकी आम्दानीको ज्मा मानिस पीछे लागन्या महसुल औ सुवाई पीछेका इलाकाभित्र येस चिज वस्तु उपनी हुन्छ भन्या विस्तारको

४४ श्री जनरल कृष्णध्वज कुवर राणाजिवाट डोटी जुमला वा पठाई लेखी पठायाका ताकलाषार भोटतर्फ वा गडाहा भेंडाच्यांग्रा षसी गैन्हका जम्मा वं—

४५ श्री साहिंला जनरलवाट लेफटेन अम्बर्रासि कुंवर राणाजीलाई मुस्ताङतर्फ मार्गे गर्न्या कामको उदि इझारको विस्तार

४६ श्री विर्गेडियर जनरल षड्गवहादुर कुवर राणाजीले वालुंचुंका लंगुर पारचेवा वुझन जान्याले जाँचवुझ गरी ल्यायाको भनि पठायाका रसद वोकन्या जनावर गैह्रको विस्तार—

४७ जङ्गी काम उठाउन्यालाई निसानको सायेत—

४८ केरुं, कुती, झुगा, षासाको ढेवा झुपन मिझार रैयत गैह्रका नाउमा थिति वन्देजको लालमोहर भै गयाको विस्तार —

४९ चैत्र वदि २ रोजमा विदा भै गयाको फौज—

५० श्री विर्गेडियर जनरल षड्गवहादुर कुवर राणाजिबाट लेखी पठायाको वालुंचुंमा ज्मा भयाका रसद जंगी षजानार हटीया च्यांतांसमेतका गोवा मझिया भोटच हरूले मुचुल्का लेखी दिया वमोजिमका जनावर स्मेतको विस्तार—

५१ श्री ऐजनका नाउमा जंगी कामको रसद वोकन्या जनावरके र गोठाला चिरुवादार समेतको ज्यालाको दरवंदीको दस्तखत—

५२ चैत्र शुदि १ रोजमा पाल्पावाट वरष पल्टन मुस्ताङ तर्फ रवाना भयाको विस्तार

५३ चैत्र शुदि ६ रोजमा विदा भै गयाको फौज केरुं तर्फ

५४ ऐ शुदि ८ रोजमा विदा भै गयाको फौज लौहगर तर्फ

५५ चैत्र शुदि ६ रोजमा केरुं दखल भयापछि सोही केरुका गाउको तपसिल

५६ ऐ गाउमा भयाका घर चौरी गदाहा घोडा घ्यु रुपिञा उब्रा रसद वोकन्या जवानको ज्मा वंदि

५७ चैत्रका २२ दिन जांदा केरुतर्फ रवाना भयाका फौज

५८ चैत्र शुदि १५ रोजमा श्रीमिनिष्टर जनरलके वोला हात्

५९ जंगी काम निमित्त साविक भन्दा वाहेक थप भयाका फौजका जवान

१२ साल

६० वैशाखका ८ दिन जांदा केरुं कुटी तर्फ रवाना भयाका फौज

६१ लडाञी परि मुक्त भयाका घाइता भयाको तपसिल

६२ वैशाख शुदि ६ रोजमा केरुं कुटी तर्फ रवाना भयाको फौज

६३ वैशाखका १८ दिन जांदा लेटर पल्टन केरुं तर्फ गयाको

६४ श्री प्राइममिनिष्टरका हजुरमा ताकलाषारका मुषिया लोप्पा दुनियाले पिछा पर्न आउदा राख्याको नजराना

६५ सुना गुम्वामा लडाञो हुदा भोटचाहरू हारी भागी जांदा वांटामा छाडि गयाको मालको जम्मा वंदि

६६ ऐ लडाईमा हानमार गर्न्याको तपसील

६७ कलकत्तामा वकिल हरिभक्त षत्रीलाई लेखि गयाको भोट तर्फ लडाञी गर्न गयाको कैफियत स्मेत फौजको तपसिलवार

६८ सुना गुम्वामा लडाई हुँदा गोली लाग्याका र काटिया-का को तपसिल

६९ श्री मेजर जनरल कृष्णध्वज कुवर राणाजिवाट जांचन पठाइ लेखिपठायाको ताकलाषारदेखि सुनषानी नुन खानीसम्मका विस्तार

७० ढ्याकलीं आडका लडाईमा भोटचाहरू हारी भागी जांदा आडमा छाडिगयाका माल गैन्हको तायदात

७१ ऐ लडाईमा दुवैपट्टिका लस्कर काटियाको र घाइता भयाका तपसिल

७२ श्री वरष पल्टन मुस्ताङको वाटोगरि झगा जादा पल्टन देखिकन आफ्नामाल जनावर गैह्र छाडिगयाको तपसिल

७३ लामा वगरमा ज्मा भयाको रसद गैह्रको तपसिल

७४ नया अम्वल भयाका लपची १ फलाक छोहर गुम्वा स्मेत गाउ ४ को घरको तपसिल

७५ टासी गाउ सुना गुम्वा टयाकर्लो घ्यौर गुम्वाका लडाईमा पक्रियाका भोटयाहरूको तपसिल

७६ झुगा गोदाम घरमा सुवा व्रजमोहन पाध्याका जिम्मा रह्याका रसद गैह्लका ज्मा वंदि वासिल वाकी

७७ केरु झुगा ताकला षार फलाक तर्फवाट पक्रियाका भोट तर्फका सर्वाक माफ भयाका विर्तावार सिपाहि-हरूको तपसिल

७८ झुगा किल्लाका गाउ गाउ र आम्दानी रकम कलम-को तपसिल

७९ घा वन्दोवस्तलाई सिकार्जुंवाट कर्णेल षजांचि षर्दारहरूकासाथ आयाका चिनिया भोटया भारादार-हरूको तपसिल

८० ऐजन भारादारहरूले श्री प्राइममिनिष्टर यानका हजुरमा नजर गुजरायाको तपसिल

८१ भोटले विछुत गर्‍याफाँट थोक् कुरामा श्री अम्वावाट जवाफ लेखि वन्दोवस्त गरि पठायाको विस्तार

८२ भोटवाट विछुतगरि वढता लियाका रकम कलमका ज्मामा व्याजसमेत हिसावगरि ज्मा वाधियाको तपसीलवारको

८३ नेपाल मुलुकका महाजन गुमास्ता दुनियादार रैति गैह्लाई साल सालमा भोटवाट विछुत गर्‍याको वेहोरावार

८४ कर्णेल त्रिविक्रमसिंह थापा मुलुकी सुवा हृदयरत्नले अम्वासंग गर्न्या कुराको सवाल

८५ कार्तिक वदि ४ रोजदेखी २८ दिनसम्म झुगा किल्ला र कुतीमा लडाई हुंदा मुक्त भयाका र घाइता भयाका-को तपसिल

८६ कार्तिक वदि ५ रोज ३ का रातमा झुगा किल्लामा मेजर कपतान प्रतिमन कुवर राणाजीका तजवीजले पल्टन ४ ले किल्लाभित्र र किल्लावाट वढाइ दुश्मन संग लडाइ गर्‍याका विस्तार

८७ कुतिका लडाईमा पर्‍याका अफीसर पगरिहरूको नामासी—

८८ कार्तिक शदि १ रोजमा कुतिवाट आयाका पल्टन ५ को कोदाहारिमा भयाका हाजिरी वमोजिमको हाजिरी –

८९ कार्तिक शुदि ४ रोज श्री भैरवनाथ र पुराना गोरष को हाजिरी

९० कुतिमा रह्याका पल्टन ४ का वन्दुक हुन्या नहुन्या हाजिरी वेरामी षेत घाइटा गैन्हका

९१ ताकलाषार गाउका देवानेर्पाविष्ट मुषिया गैन्हका जवान वन्दी मुचुल्का

९२ फेरी कुतिसर भयापछि श्री जनरल धीरसम्शेर जङ्ग कुवर राणाजिवाट कुतिमा रहन्या अफीसरहरूलाई दियाका उर्दिको विस्तार

९३ ताकलाषारमा लडाञी गर्न्या भवानी वक्स कंपनीले मर मिहनत गर्‍याको विस्तार ।

९४ मार्ग वदि १४ देखि २८ दिनसम्म झुगा किल्लामा हमला भै ४ पल्टनले लडाई गर्दा दुवै तरफका मानिस-हरू मुक्त भयाका र घाइटा भयाको विस्तार

९५ मार्ग वदि ३ रोजका दिन ताकलाषारमा लडाइ हुंदा दुष्मन भोटयाको हातहतियार मालमत्ता हातलाग्याको तपसिल

९६ श्री मेजर जनरल कृष्णध्वज कुवर राणाजिले लेखि पठायाको हाम्रा मुमुवज तर्फका रैतिको माल दुष्मनले लुटि लग्याको तपसिल

९७ कर्णेल त्रिविक्रम थापा मेजर कपतान वलभद्र माझी-लाई भोटका भारादारहरूसंग गर्न्या कुराको सवाल

९८ ऐजन सवाल वमोजिम पौष शुदि ६ रोजका दिन झुगामा भोटका भारादारहरूसंग जवाफ सवाल भयाको विस्तार

९९ श्री जनरल जगत सम्शेर जङ्ग कुवर राणाजिका नाउमा भोटका भारादारलाई सहीछाप हलाउनु भनी गयाका बन्दोवस्तको सवाल ३ मध्ये भोटका भारादार ले सहीछाप गर्‍याका कागजको नकलको तपसिल

१०० सिधुलीमाडीमा भरियाणा मध्ये स्यारसदलिस्ति पुर्‍याउनालाई लाम राष्याका गोदामहरूको तपसिल—

१०१ भोटवाट घा वन्दोवस्त गर्नाकन आयाका लामा भारादारहरूको तपसिल ।—

१०२ श्री विर्गिडियेर जनरल षड्गबहादुर कुवर राणाजि वाट लेखि पठायाका श्रीजङ्ग गोरखदल हेमालय ध्वज पल्टन ३ मा १२ सालका वालीलाई भर्ना भयाका सिपाहि पियाहरू भाग्न्याको तपसिल

१०३ रसुवा जिल्लामा वनियाका आडको तपसिल

१०४ श्री गोर्षा सरकार भोट सर्कार र दुवै तर्फका भारादारहरू वसि १० कुरामा घा वन्दोवस्तगरि अहद गर्‍याका कागजको नक्कल

१०५ गौडा अड्डावाट आया गयाको चिट्ठीहरू ठाउँ ठाउँमा छ